
Doktor Fusentast skriver ut resept på teater

LIVET ER MER...

TOM SUNDAR

Email: tom.sundar@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Jaap den Hertog ynder å leke med teatertradisjoner. Hollenderen som har gjort trønder av seg, mener at hans dukkespill og scenekunster i Teater Fusentast er vel så helsebringende som legegjerningen. – Jeg vil bruke skapertrangen til å være lege og fusentast, sier han.

Utenfor Rosten legesenter i Trondheim står en gammel ambulansevogn, malt i en glorete oransjefarge. Påskriften Teater Fusentast er godt synlig på karosseriet over frontruten. – Ta plass! smiler Jaap den Hertog, og åpner dørene til teaterbilen. Så suser vi av gårde, hjemover til Jaap og hans teaterverden.



Leif er en tøffing som tåler et trøkk og som aldri henger med hodet, sier Jaap den Hertog om en av favorittdukkene sine.

Forteller- og dukketeater

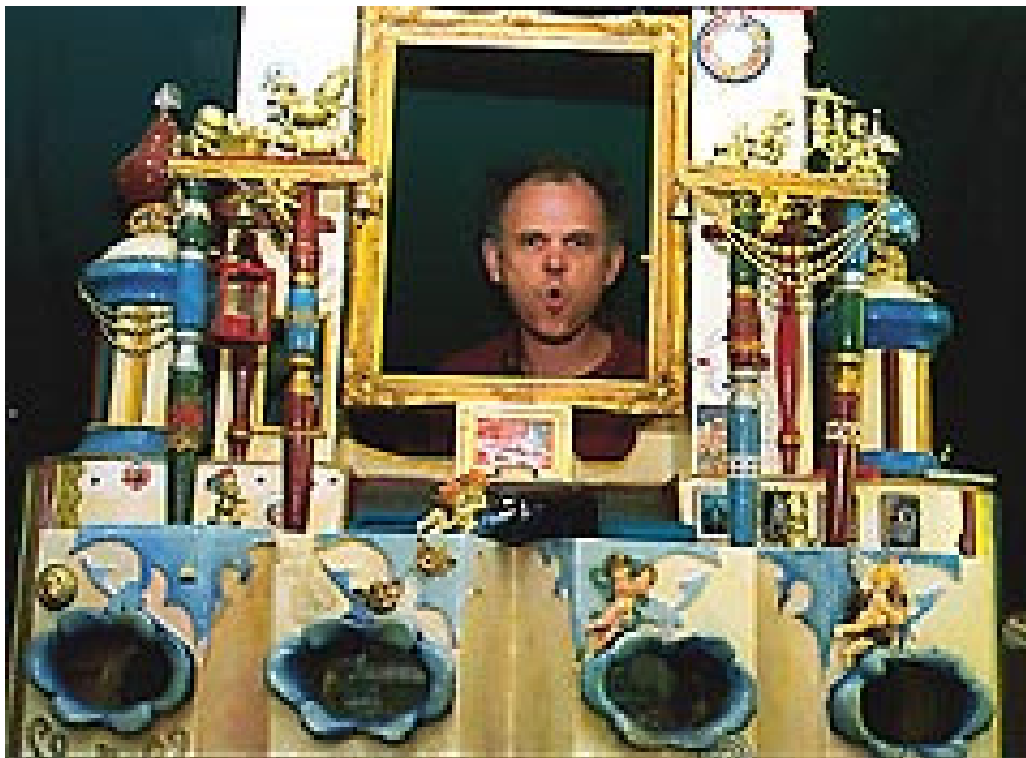
Huset er som et raritetskabinett, fylt med kunstartikler, masker, dukker og andre teatereffekter. I overetasjen står Jaaps panopticum, et ornamentert titteskapeteater med plass til fire skuelystne som kan kikke gjennom små glugger inn til en belyst miniatyrscene.

den Hertog sveiver i gang en prøveforestilling av Titanic, sommerens planlagte minidrama. Ved hjelp av et rullende bakgrunnslerret med trykte bilder skaper han skiftende scener for et galleri av pappdukke og figurer som dukker opp og forsvinner igjen. Bak titteskapet står han og styrer kulissene og gjengir historien om fredag 13. i 1899, da 140 mennesker omkom og vel 50 fiskebåter havarete under en oktoberstorm på Trøndelagskysten.

Med sitt mobile panopticum har Jaap den Hertog spilt 534 forestillinger av 1000 år i boks, Trondheims historie unnagjort på fem minutter. En annen populær oppsetning er Nora – the moving picture show, en sju minutters gjennomgang av hva Ibsen egentlig prøvde å si, og med John Lennon og andre celebre gjester blant papprollefigurene.

Panopticum er dog en beskjeden del av menyen til Teater Fusentast, som Jaap den Hertog driver sammen med ektefellen Coby Omvlee. Uttrykket fusentast er en sammenstilling av ordene fus og fantastisk. Synonymet brushode indikerer entusiasme og idérikdom.

125–150 årlige oppsetninger med hovedvekt på forteller- og dukketeater, tilsier et høyt tempo for de energiske fusentastene. De instruerer, produserer, scenograferer, dramatiserer og lager kostymer og dukker. De spiller for barn og voksne, for tusen eller for ti, både med og uten dukker og i Norge så vel som i utlandet.



Jaap den Hertog gleder både barn og voksne med blant annet miniatyrteater i et panopticum. Begge foto T. Sundar

Den beste medisin

For medisinstudenten Jaap den Hertog var kunst og teater ikke akkurat en del av familiearven. Som barn og ikke minst da han studerte medisin, fikk han erfaring fra ulike sjangre som folketeater, farser, gateteater og senere dukketeater, det som han trives best med.

– Dukketeater omfatter et mangfold av visuelle virkemidler, langt utover dukkenes utforming og kostymer. Et godt dukketeaterstykke avhenger av hva man gjør med dukkene. Kroppsspråket og symbolbruken er nøklene til publikums innlevelse, sier han. Og det er nettopp på kommunikasjonsplanet han finner de viktigste likhetene mellom teaterkunsten og legegjerningen:

– Akkurat som mine pasienter bruker bilder og symboler for at jeg skal forstå dem, formidler jeg visuelle effekter for å skape assosiasjoner hos publikum, sier han.

Doktor Fusentast mener at teateropplevelser er noe av den beste medisinen han kan gi til folk. – Teater handler om å gjenkjenne egne opplevelser og vinne selvrespekt, sier han. Han forteller at respekt er temaet for årets storsatsing i Teater Fusentast: oppsetningen Katitzi, basert på Katarina Taikons bøker om hennes oppvekst som sigøynerpiken Katitzi. – Utgangspunktet er at alle barn er ulike og ønsker respekt. Stykket handler om å være annerledes i en fremmed verden, forteller han.

29 timer i uken er Jaap den Hertog allmennpraktiker, men minst like mye tid bruker han på teaterarbeid. På spørsmålet om hvorfor han ikke ble profesjonell scenekunstner på heltid, svarer han kort og godt: – Jeg måtte jo ha noe å leve av!

– Jeg har riktignok fått tilbud om å bli teaterinstruktør på heltid, men har takket nei. Jeg vil bruke skapertrangen til å være både lege og fusentast. Kombinasjonen gir også en frihet til å gjøre det jeg har lyst til, sier Jaap den Hertog.

Ta en titt på Teater Fusentasts nettside: <http://home.c2i.net/comvlee/fusentast>

Publisert: 10. juni 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 19. juli 2026.